

3. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Коновалова та ін.; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. С. 38.

4. Патент на корисну модель № 122401. Пристрій пошуковий вибухотехнічний / Ю. Ю. Орлов, К. С. Золотухін, В. К. Гончар, Я. В. Фурман, Ю. П. Приходько, Д. В. Дерігін; Нац. акад. внутр. справ. № 122401; заяв. від 13.06.2017 ; зареєстр. 10.01.2018.

5. Фурман Я. В., Юсупов В. В., Приходько Ю. П., І. М. Максимчук. Огляд науково-технічних засобів, що використовуються при розслідуванні злочинів, пов'язаних з використанням вибухових матеріалів (пристроїв). Довідкове видання. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 64 с.

Хованова Діана Олексіївна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Крижановський О. М.,
старший викладач кафедри кримінального
права та кримінології Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

КРИМІНОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ШАХРАЙСТВУ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

Україна постійно перебуває у динаміці законодавчих змін, але залишається стала щодо положень, які відтворюють зміст концептуальних засад Конституції України [1, с. 1]. Відповідно до статті 41 Основного Закону «Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю», будь-яке незаконне посягання на власність, карається відповідно до Кримінального кодексу України [2, с. 3]. Одним з розповсюджених злочинів проти власності є шахрайство, так за даними Генеральної прокуратури України в період з 2016 по 2020 роки загальна кількість зареєстрованих шахрайств складає 142 406 [3].

Технологічний прогрес і як наслідок впровадження банківських платіжних карток наштовхнули шахраїв на вдосконалення старих та ініціювання нових методів вчинення шахрайства, що призводить до збільшення кількості шахрайств у банківській сфері. За цих умов механізми протидії шахрайствам із використанням банківських платіжних карток потребують вдосконалення з урахуванням вимог сьогодення [4, с. 5]. Одним з найбільш поширених видів шахрайства у банківській сфері є фішинг (виловлювання на живця). Суть його полягає в тому, що шахрай, частіше за все, по телефону видає себе за працівника технічного відділу банку і, посиляючись на проблеми у інформаційній системі, що призвели до втрати даних, просить вказати реквізити карткового рахунку, а саме: CVV2/CVC2 та ПІНВ код

клієнта банку. Крім, цього приводом для зв'язку з особою може бути повідомлення їй про перемогу у конкурсі або отримання спадщини, але обов'язковим елементом отримання бажаного особою є передання даних своєї банківської картки. З метою протидії даному виду шахрайств, рекомендується суворо дотримуватися правил забезпечення конфіденційності інформації, якщо у потерпілого, виникла підозра щодо правомірності використання наданої інформації, негайно слід вжити заходів щодо блокування такої картки банком.

Використання підроблених Інтернет ресурсів, як вид шахрайства у банківській сфері, передбачає створення штучного сайту, який в більшості випадків має аналогічну конструкцію доменного імені з відомим Інтернет ресурсом, який спеціалізується на продажу товарів або послуг. Шахраї за допомогою цього сайту здійснюють збір даних реквізитів банківської карти особи, шляхом обману, адже фактично послуга або товар не надається. Для запобігання даному виду шахрайств рекомендується бути більш уважним при обранні Інтернет ресурсу у якому планується зробити покупку. Перед тим, як купувати товар у Інтернет-магазині, поцікавтеся відгуками клієнтів, які вже скористалися послугами цього магазину. Необхідно користуватися сторінками з захищеним з'єднанням, а саме з протоколом https.

Також, шахраї використовують несправжні або непридатні банкомати шляхом встановлення їх у людних місцях з метою отримання реквізитів картки. Різниця між легальним і фальшивим апаратом у тому, що після вводу ПІНВ коду картки, шахрайський банкомат повідомляє про неможливість видачі готівки та попереджає що це через технічну помилку або через брак(відсутність) коштів. Чи не єдиним способом захисту від даного виду шахрайств є використання банківських платіжних карток із чипами, які унеможливають виготовлення дублікату картки [5, с. 84].

Отже, ми розглянули найбільш популярні види шахрайств у банківській сфері та окреслили основні заходи щодо попередження їх вчинення. Крім цього, найголовнішим напрямком віктимологічної профілактики цього способу вчинення шахрайства є сповіщення усіх клієнтів банківських установ про суворо дотримання правил конфіденційності та термінове повідомлення банку про підозрілі маніпуляції з кредитної картою її власника.

Список використаних джерел

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості. Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст. 141 (дата звернення 04.10.2020).
2. Кримінальний кодекс України: Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25–26, Ст. 131.
3. Статистична інформація – Генеральна прокуратура України URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (дата звернення 04.10.2020).

4. Ілляк Ф. Дорога життя. *Юридичний вісник України*. 2006. URL: <http://www.minjust.gov.ua/7825> (дата звернення: 06.10.2020).

5. Шепета О. Перспективні напрями протидії шахрайству із використанням банківських платіжних карток. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. № 4. С. 77. URL: http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2014/04_2014.pdf (дата звернення: 06.10.2020).

Ходанович Віталій Олександрович,
провідний науковий співробітник Науково-
організаційного центру Національної
академії Служби безпеки України, кандидат
юридичних наук

АСПЕКТИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Здійснювана наразі реформа передбачає для СБ України виконання таких функцій і повноважень, що дозволяють їй окремо та у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони ефективно протидіяти загрозам національній безпеці України, а також забезпечувати державну безпеку, використовуючи для цього передбачений чинним законодавством арсенал таких спеціальних видів діяльності як оперативно-розшукова, контррозвідувальна, кримінально-процесуальна, діяльність з питань охорони державної таємниці, протидії тероризму. Відповідно до законодавства та практики правового регулювання діяльності органів внутрішньої безпеки європейських держав, а також з огляду на сучасні виклики і загрози національній безпеці України, реформована Служба безпеки України має зберегти функцію досудового розслідування, в першу чергу – злочинів проти основ національної безпеки України, окремих злочинів проти миру, безпеки людства і міжнародного правопорядку.

Останніми роками спостерігається значне зростання кількості злочинів проти основ національної безпеки. Порівняно з рівнем 2013 р., коли було зареєстровано лише 8 злочинів даної категорії, у 2014 р. відбувається їх зростання у 65 разів – до 527 злочинів, що є найвищим показником за всю історію незалежної України. Якщо у 2014 р. найбільш питому вагу мали посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110 КК України) і дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ст. 109 КК), то у 2016 р. найбільш поширеною виявилася державна зрада (ст. 111 КК України), питома вага якої сягнула 40,3% порівняно з 12,3% у 2014 р. та 16% у 2015 р. Про зростання кількості таких злочинів як державна зрада й шпигунство свідчить офіційна статистика СБ України. Так, з 2014 р. по жовтень 2018 р. слідчими СБ України здійснювалось досудове